

Vauhtia omistajan- vaihdoksiin 2016-2017

taustaa, tietoa ja tilastoja

SISÄLLYS

OMISTAJANVAIHDOSTEN BUUMI ON TEHTÄVÄ	3
1. MIKÄ ON OMISTAJANVAIHDOS?	4
2. OMISTAJANVAIHDOSTEN MÄÄRÄ	6
3. ARVIO ODOTETUISTA OMISTAJANVAIHDOKSISTA MAAKUNNITTAIN	9
4. VAIKUTUS TYÖPAIKKOKIIN	12
5. VEROVAIKUTUKSET	18
6. OMISTAJANVAIHDOSTEN HAASTEET	20
7. OMISTAJANVAIHDOSTEN EDISTÄMINEN	22
8. SUOMEN YRITTÄJÄT	28

OMISTAJANVAIHDOSTEN BUUMI ON TEHTÄVÄ

Jos ikääntyvien yrittäjien omat toiveet toteutuisivat, vuosittain lähes 5 000 yritystä vaihtaisi omistajaa seuraavan kymmenen vuoden aikana. 3 000 yritystä myytäisiin perheen ulkopuolisille ostajille, ja perheen sisällä siirtyisi 1 800 yritystä vuosittain. Luvut selviävät vuoden 2015 lopulla julkaistusta Valtakunnallisesta omistajanvaihdosbarometrasta.

Yli 54-vuotiaiden yrittäjien keskuudessa tehdyt monet aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet samaa. Omistajanvaihdosten buumia on odotettu pitkään. Suomessa tehdään kuitenkin vain noin 2 000–3 000 omistajanvaihdosta vuosittain. Jos yrittäjien omat odotukset toteutuisivat, omistajanvaihdoksia tapahtuisi miltei kaksinkertainen määrä.

Miksi monen ikääntyvän yrittäjän toive ei toteudu? Miksi omistajanvaihdos onnistuu yrittäjän toivomalla tavalla vain noin joka toiselle? Miksi niin moni yrittäjä joutuu pettymään? Mitä voimme tehdä, jotta saisimme yritysmarkkinat toimimaan paremmin? Keiden tulisi toimia?

Valtaosa yrityksistä Suomessa on pieniä, alle kymmenen hengen mikroyrityksiä. Näiden yritysten omistajanvaihdosmarkkinat eli yritysmarkkinat eivät toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Kysymys on yrittäjän viimeisestä tilistä, työpaikoista, verotuloista, alueellisesta vetovoimasta, kasvusta sekä yritysten ja jopa koko Suomen kilpailukyvyistä.

Yritysmarkkinoilla tarvitaan lisää kohtaamisia myyjien ja ostajien välillä, enemmän toimintakuntoisia ja kannattavia yrityksiä, osuvia asiantuntijapalveluita, monipuolisia rahoitusinstrumentteja sekä omistajanvaihdoksiin kannustavia veroratkaisuja.

Myyjän eli yrittäjän tärkein tehtävä on pitää yritys kasvavana, kannattavana ja houkuttelevana ensisi-jassa omien asiakkaidensa kannalta mutta myös mahdollisten ostajien näkökulmasta. Yrittäjän toiseksi tärkein tehtävä on asettaa yritys myyntiin, kun aika on. Ostajan tulee löytää kaupan olevat yritykset, oli hän sitten yritystoiminnan aloittava tai yritystoimintaa laajentava yrittäjä.

Omistajanvaihdosten ekosysteemi on laaja, ja siinä on useita toimijoita. Omistajanvaihdosten buumi on tehtävä. Siinä tarvitaan usean toimijan yhteistyötä.

Tunnistatko sinä itsesi toimijaksi? Mikä on sinun roolisi yritysmarkkinoilla? Mitä sinä aiot tehdä yritysmarkkinoiden kehittämiseksi?

Toimivista yritysmarkkinoista hyödyimme kaikki. Suomi on yritystensä summa.

Anssi Kujala, varatoimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Mika Haavisto, projektipäällikkö
Suomen Yrittäjät

1.

MIKÄ ON OMISTAJAN-
VAIHDOS?

OMISTAJANVAIHDOKSIA OVAT

- sukupolvenvaihdokset
- yrityksen myynti ulkopuolisille
- yrityksen omistusjärjestelyt.

Sukupolvenvaihdoksessa yrityksen omistus vaihtuu perhepiirissä tai lähisukulaisten kesken. Yrityksen myynti ulkopuoliselle tarkoittaa sitä, että ostaja löytyy perhepiirin ulkopuolelta, jolloin ostajana voi olla yritystoiminnan aloittava henkilö tai toinen, jo toinnassa oleva yritys. Yrityksen omistusjärjestelyt tarkoittavat sitä, että yrityksen aiempi johto tai työntekijät ryhtyvät yrityksen omistajiksi tai omistajat muuttavat omistussuhteitaan.

2.

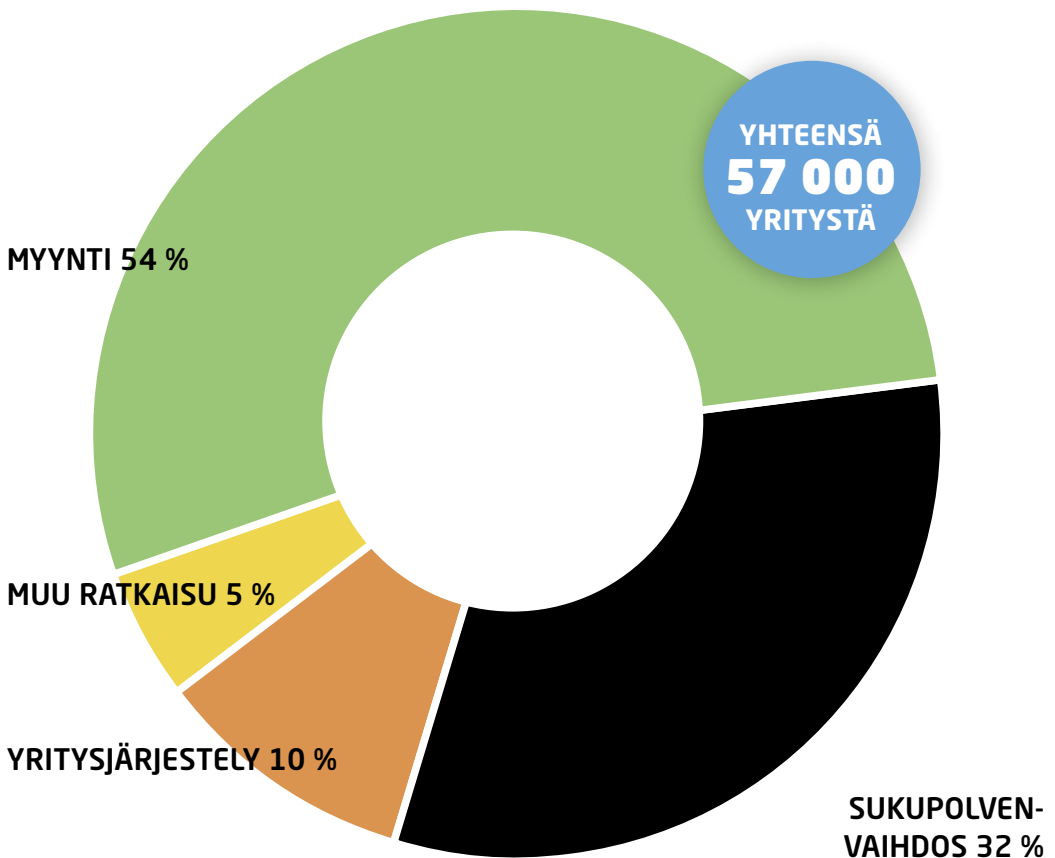
OMISTAJANVAIHDOSTEN
MÄÄRÄ

Vuonna 2015 julkaistu Valtakunnallinen omistajanvaihdosbarometri kertoo yli 54-vuotiaiden yrittäjien omista suunnitelmista, näkemyksistä ja toiveista seuraavan kymmenen vuoden aikana. Nyt 54–74-vuotiaita yrittäjiä oli noin 78 000, kun heitä edellisen, vuonna 2013 julkaistun, omistajanvaihdosbarometrin aikaan oli noin 74 000.

Kun Valtakunnallisen omistajanvaihdosbarometri 2015:n tutkimustulokset yrittäjien odotuksista suhteutetaan koko Suomeen, saadaan kattava kuva omistajanvaihdosten määrästä seuraavan kymmenen vuoden sisällä.

- 30 500 yritystä myydään ulkopuoliselle, (osuus 39 %)
- 18 000 yrityksessä vaihtuu sukupolvi (23 %)
- 5 500 yrityksessä muutetaan omistussuhteita, (10 %)
- 3 000 yrityksessä tehdään jokin muu ratkaisu, (4 %)
- 21 000 yrityksen toiminta loppuu (27 %)

TAULUKKO 1. OMISTAJANVAIHDOSTEN JAKAUTUMINEN

57 000

OMISTAJANVAIHDOSTA

2/3

Yrityskaupat
Yritysjärjestelyt

1/3

Sukupolven-
vaihdokset

Seuraavan kymmenen vuoden aikana yhteensä noin 57 000 yritystä siirtyisi perheenjäsenelle tai ulkopuoliselle ostajalle tai yrityksissä tehdään omistusjärjestelyjä, jos yrittäjien omat näkemykset ja toiveet täyttyisivät. Karkeasti ottaen kolmannes omistajanvaihdoksista on sukupolvenvaihdoksia ja kaksi kolmannesta yrityskauppoja.

Suomen Yritysvälittäjien Liitto ja Finnvera arvioivat, että Suomessa tehdään noin 2 000–3 000 omistajanvaihdosta vuosittain. Ikääntyvien yrittäjien toiveet eivät siis toteudu. Näyttää siltä, että lopettavien yritysten määrä on paljon odotettua suurempi tai sitten yrittäjät jatkavat yritystoimintaansa yhä vanhemmiksi.

Ikääntyminen on omistajanvaihdosten merkittävä mutta ei ainoa syy. Omistajanvaihdos eli yrityskauppa olisi nähtävä keinona kasvattaa ja kansainvälistää jo toiminnassa olevaa yritystä.

Yrityksen elinkaari (käynnistys, kasvu, vakiinnuttaminen, kansainvälistäminen) ja yrittäjän elinkaari olisi hyvä erottaa toisistaan. Yksi yrittäjä on erinomainen käynnistäjä, toinen kasvattaja ja kolmas kansainvälistäjä. Erikoistumisella parhaan oman osaamisen hyödyntämiseen saavutetaan kilpailuetuja. Nykyisin liian moni yrittäjä antaa yrityksensä hiipua omien voimiensa mukana.

3.

ARVIO ODOTETUISTA
OMISTAJAN-
VAIHDOKSISTA
MAAKUNNITTAIN

Omistajanvaihdosten maakunnallista jakautumista voidaan arvioida, kun oletetaan, että omistajanvaihdoksia tapahtuisi yritysmäärän suhteen tasaisesti.

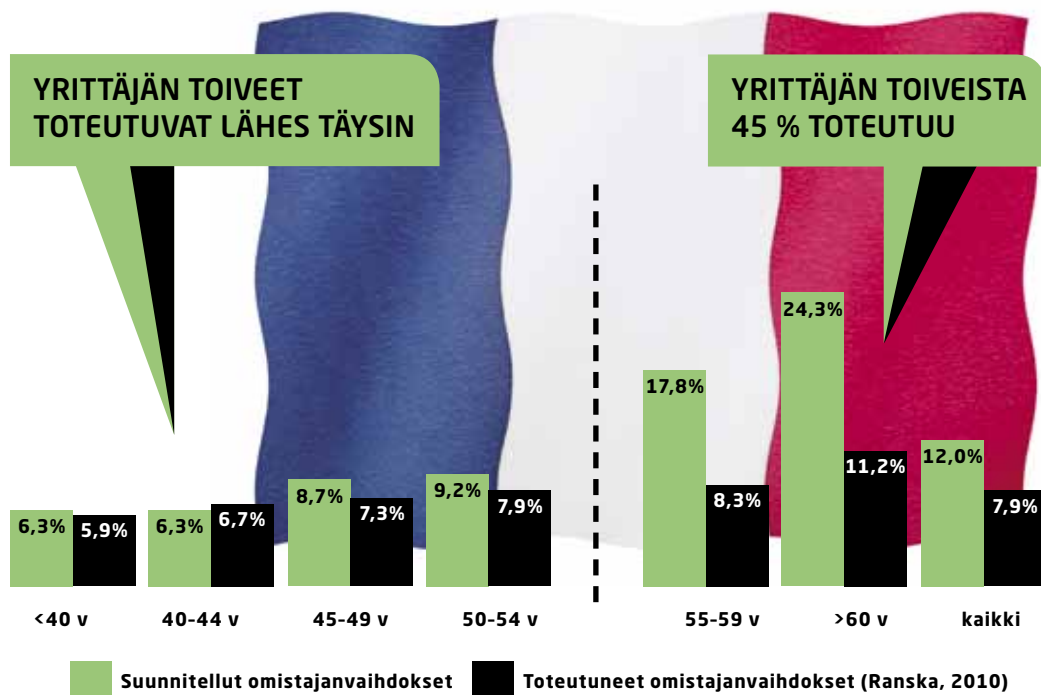
ODOTETTAVISSA OLEVIEN OMISTAJAN- VAIHDOSTEN LUKUMÄÄRÄ MAAKUNNITTAIN

Maakunta	Yritysten määrä	Omistajanvaihdos tulevan 10 vuoden aikana	Odotetut spv:t vuosittain	Odotetut yrityskaupat vuosittain
Ahvenanmaa	2 261	600	14	23
Etelä-Karjala	5 747	1 600	37	62
Etelä-Pohjanmaa	11 717	3 200	74	125
Etelä-Savo	7 348	2 000	48	82
Kainuu	2 927	800	18	31
Kanta-Häme	8 442	2 300	53	90
Keski-Pohjanmaa	7 808	2 150	49	84
Keski-Suomi	12 417	3 400	78	133
Kymenlaakso	7 531	2 100	48	82
Lappi	9 079	2 500	58	98
Päijät-Häme	9 619	2 650	62	105
Pirkanmaa	25 584	7 050	162	275
Pohjanmaa	5 613	1 550	36	60
Pohjois-Karjala	6 744	1 900	44	74
Pohjois-Pohjanmaa	13 867	3 800	87	148
Pohjois-Savo	10 227	2 800	64	109
Satakunta	11 487	3 200	74	125
Uusimaa	96 448	26 600	614	1039
Varsinais-Suomi	26 609	7 350	170	287
Tuntematon	1 483	450	10	18
Yhteensä	282 958	78 000	1 800	3 050

Lähde: Tilastokeskus: Yritysten lukumäärä Suomessa 2014, Valtakunnallinen omistajanvaihdosbarometri 2015

Yrittäjien kyky pitää yrityksensä kiinnostavana ostokohteena näyttää heikkenevän iän myötä. Olettamusta tukee ranskalaistutkimus, jossa selvitettiin toteutuneita omistajanvaihdoksia eri ikäluokissa suhteessa yrittäjien omiin aikomuksiin.

OMISTAJANVAIHDOKSET RANSKASSA

Lähde: Experian pH, calculs BPCE

Kuvasta nähdään, että ranskalaistutkimuksessa keskimäärin 54 ikävuoteen saakka omistajanvaihdokset toteutuivat yrittäjien toiveiden mukaan. Yrittäjistä noin 7 prosenttia kertoi myyntihalukkuudestaan, ja toiveet toteutuivat.

Kuten kuva osoittaa, 55–59-vuotiaiden yrittäjien tilanne oli hyvin erilainen. 17,8 prosenttia aikoi myydä liiketoimintansa, mutta myyntitoiveista vain noin puolet toteutui. 60 vuotta täyttäneet olivat nuorempia ikäryhmiä halukkaampia myymään, mutta toiveista toteutui vain alle puolet.

Suomessa tilanne on samankaltainen kuin Ranskassa: ikääntyvien yli 55-vuotiaiden yrittäjien myyntitoiveista toteutuu alle puolet. Omistajanvaihdoksia tapahtuu Suomessa nyt noin 2 000–3 000 vuosittain. Yrittäjien toiveiden toteutuminen edellyttäisi lähes 5 000:tä omistajanvaihdosta vuosittain.

4.

VAIKUTUS
TYÖPAIKKOIHIN

Omistajanvaihdosten onnistuminen on myös työllisyyskysymys. Suomessa on 283 290 yritystä, joista 93 prosenttia on mikroyrityksiä (alle 10 työntekijää). Yksinyrittäjien lukumäärä Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2014 lopussa oli 173 000 (Tilastokeskus 2014).

Työllistäviä yrityksiä oli seuraavasti:

- mikroyrityksiä (2–9 henkilön yrityksiä) 71 500
- pienyrityksiä (10–49) 15 600
- keskisuuria (50–249) 2 500
- suuria (250–) 600

Työllistävien yritysten yhteenlaskettu lukumäärä on siten 90 200.

Tilastokeskus ilmoittaa yritysten kokonaismääräksi noin 283 000. Tästä seuraa, että yrittäjäryhmän omistamien (ei yksinyrittäjä, ei työllistävä yritys) yritysten lukumäärän on oltava 20 000 (173 000 + 90 000 + 20 000 = 283 000), jotta yritysten kokonaissumma täsmää.

Yrittäjäryhmä tarkoittaa yritystä, joka ei ole työnantajayritys eikä yhden yksinyrittäjän omistama. Sen omistaa joukko yrittäjiä, eikä sillä ole työntekijöitä.

Tilastokeskus kertoo, että henkilöstö jakautui yrityksiin seuraavasti vuonna 2014:

- mikroyritys (1–9 henkilöä) 346 000
- pienyritys (10–49 henkilöä) 302 000
- keskisuuri (50–249 henkilöä) 247 000
- suuret (250–) 482 000

Yhteensä yrityksissä työskenteli näin 1 377 000 henkilöä.

TAULUKKO 2. YRITYKSET JA NIIDEN HENKILÖSTÖ

Yrityksen koko	Yritysten lukumäärä	Henkilöitä keskimäärin	Henkilöitä
yksinyrittäjä	173 000	1	173 000
yrittäjäryhmä	20 000	0,64	13 000
mikroyrittäjä (2–9)	71 500	2,25	161 000
pienyritys (10–49)	15 600	19,35	302 000
keskisuuri (50–249)	2 500	98,8	247 000
suuri (250–)	600	803	482 000
Yhteensä	283 000	4.9	1 377 000

Tilastokeskuksen mukaan yli 55-vuotiaita yrittäjiä on Suomessa 78 000. Näin Suomen yrityksistä lähes 30 prosentissa omistajanvaihdos on odotettavissa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Tarkastellaan seuraavassa omistajanvaihdoksen kynnyksellä olevia yrityksiä ja niissä työskentelevien henkilöiden lukumääriä. Jätetään tarkastelusta pois suuret yritykset (henkilöstön määrä yli 250), jotta niiden suuret henkilöstömäärät eivät kärjistä lukemia.

Oletetaan, että omistajanvaihdosodotukset ovat jakautuneet yhtäläisesti kaikissa yritysten kokoluokissa.

TAULUKKO3. OMISTAJANVAIHDOKSEN KYNNYKSELLÄ OLEVAT YRITYKSET

Yrityksen koko	Yritysten lukumäärä	Henkilöitä keskimäärin	Henkilöitä
yksinyrittäjä	48 000	1	48 000
yrittäjäryhmä	5 500	0,64	3 500
mikroyrittäjä (2–9)	19 700	2,25	44 500
pienyritys (10–49)	4 300	19,35	83 500
keskisuuri (50–249)	700	98,8	68 500
Yhteensä	78 000	3,2	248 000

Omistajanvaihdosbarometrin 2015 pohjalta voidaan arvioida, että yrittäjän ikääntymisestä johtuva yrityksen omistajanvaihdos koskettaa noin 250 000 työntekijää mukaan lukien yrittäjät itse.

Oletetaan, että yritystoimintansa lopettamiseen uskovat tulevat yksinomaan yksinyrittäjien joukosta. Tähän vaihtoehtoon uskotaan 21 000 yrityksessä. Todellisuudessa lopettavien yritysten määrä on tätä paljon suurempi, koska ainoastaan vain noin puolet yrittäjien myynti- tai sukupolvenvaihdostoiveista toteutuu.

Lopettavien yritysten määrä on paljon suurempi kuin 21 000, koska ainoastaan vain noin puolet yrittäjien myynti- tai sukupolvenvaihdostoiveista toteutuu.

Kun edellisestä taulukosta on poistettu lopettajat, on tulos seuraava:

TAULUKKO 4. OMISTAJANVAIHDOKSEN KYNNYKSELLÄ OLEVAT YRITYKSET POIS LUKIEN LOPETTAVAT YRITYKSET

Yrityksen koko	Yritysten lukumäärä	Henkilöitä keskimäärin	Henkilöitä
yksinyrittäjä	27 000	1	27 000
yrittäjäryhmä	5 500	0,64	3 500
mikroyrittäjä (2–9)	19 700	2,25	44 500
pienyrittäjä (10–49)	4 300	19,35	83 500
keskisuuri (50–249)	700	98,8	68 500
Yhteensä	57 000	4	227 000

Edellisestä taulukosta havaitaan, että omistajanvaihdos koskettaa noin 57 000 yritystä, joista yksinyrittäjiä on 27 000. Muissa kuin yksinyrittäjäin yrityksissä työskentelee noin 200 000 henkilöä, ja näitä yrityksiä on yhteensä noin 30 000.

**Omistajanvaihdos koskettaa
noin 230 000 henkilön työpaikkaa
seuraavan kymmenen vuoden aikana.**

OMISTAJANVAIHDOKSEN PALVELUPROSESSI

**Hyvä peukalosääntö on,
että asiantuntijoita tulee käyttää
sellaisissa asioissa,
joita ei itse osaa.**

OMISTAJANVAIHDOKSEN JÄLKEEN

Kohteen
haltuunotto

YRITTÄJÄ

Liike-
toiminnan
kehittäminen

Uuteen
rooliin
mukautuminen

EX-YRITTÄJÄ

Uudessa
roolissa
toimiminen

5.

VEROVAIKUTUKSET

Yrityksissä, joissa omistajanvaihdos on odotettavissa seuraavan kymmenen vuoden aikana, työskentelee yhteensä noin 250 000 henkilöä. He tuottavat arviolta 1,2 miljardin euron kunnallisverot ja 300 miljoonan euron valtionverot vuosittain. Omistajanvaihdokset tuottavat valtiolle verotuloja monella tavalla.

VARAINSIIRTOVERO

Osakekaupoista ostaja maksaa varainsiirtoveron. Yritysosakkeiden kaupassa vero on 1,6 prosenttia kauppahinnasta.

PÄÄOMATULOVERO

Myyjän yritystensä luovuttamisesta saama voitto verotetaan pääomatulona. Veroprosentti on 30 tai 34. Tietyissä sukupolvenvaihdosluovutuksissa myyjät on vapautettu luovutusvoittoverosta

PERINTÖ- JA LAHJAVERO

Sukupolvenvaihdoksissa jatkaja maksaa perintö- ja lahjaveroa, jos yritys on saatu vastikkeetta. Suunnitelluissa sukupolvenvaihdoksissa hyödynnetään usein sukupolvenvaihdoshuojennuksia. Veroa voidaan edellytysten täytyessä pienentää omaisuuden aliarvostamiseen sekä veron maksuaikaan liittyvillä huojuuksilla.

**Omistajanvaihdokset
tuottavat valtiolle
verotuloja
monella tavalla.**

6.

OMISTAJANVAIHDOSTEN HAASTEET

Suurin omistajanvaihdosten ongelma lienee se, että yritykset eivät ole myyntikunnossa. Niiden tuotteet ja palvelut eivät ole kilpailukykyisiä, henkilöstön osaaminen on puutteellista, asiakkaat eivät ole tyytyväisiä tai toiminta on kannattamatonta. Vastuu yrityksen myyntikunnosta on yrittäjällä itsellään.

Toinen suuri ongelma on se, että yrittäjät eivät aloita omistajanvaihdosta lainkaan tai alkavat valmistella sitä vasta, kun omat kehittämisvoimat ja -kyky ovat merkittävästi heikenneet.

Tutkimusten mukaan suurimmat haasteet omistajanvaihdoksen haasteet ovat seuraavat:

MYYJÄN NÄKÖ- KULMASTA

- ostajan ja jatkajan löytäminen
- yrityksen arvonmäärittäminen
- osaamisen siirtäminen
- verotus

OSTAJAN NÄKÖ- KULMASTA

- arvonmäärittäminen
- myyjän korkea hintapyyntö
- yrityskaupan rahoitus

Ongelmana on myös se, että omistajanvaihdoksissa ei osata tai haluta käyttää asiantuntijoita. Syy tähän voi olla siinä, että asiantuntijapalvelut on tuotteistettu niin, että niiden hyötyjä ei ymmärretä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu julkaisi 2014 tutkimuksen kesken jääneistä yrityskaupoista. Tutkimuksen mukaan yrityskaupat jäivät kesken, koska kohteen arvo ei vastaa ostajan odotuksia. Toinen havainto oli se, että rahoituksen puute keskeyttää kaupat.

Vuonna 2013 Seinäjoen ammattikorkeakoulu tutki toteutuneita omistajanvaihdoksia ja sai selville, että 83 prosenttia ostajista piti kauppaa hyvin tai erittäin hyvin onnistuneena. Toisaalta tutkimus osoitti, että kauppaa tehdään tuttujen kesken: 60 prosenttia tunsivat toisensa ennestään ja 80 prosenttia oli samalta tai naapuripaikkakunnalta.

Toisilleen tuntemattomat ostajat ja myyjät eivät kohtaa, joten omistajanvaihdosmarkkinat eivät toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Kohtaamispaikat verkossa ovat sirpaleiset. Tarvitaan yhdistämistä ja vauhditusta, kuten alueellisia Yrityspörssiä.

7.

OMISTAJANVAIHDOSTEN EDISTÄMINEN

1. OMISTAJANVAIHDOSHANKE 2013-2017

Suomen Yrittäjät käynnisti kesällä 2013 hankkeen, jonka tarkoituksena on parantaa omistajanvaihdosten sujuvuutta. Hankkeessa määritellään ja kuvataan palvelut, palvelupolut ja eri toimijoiden roolit, jotta ostajat ja myyjät kohtaisivat. Hanke jatkuu vuoden 2017 loppuun asti. Hankkeen loppuvaiheessa keskitytään yritysmarkkinoiden kehittämiseen.

2. YRITYSMARKKINOITA KEHITETTÄVÄ

Pienten yritysten markkinat ovat Suomessa kehittymättömät ja pirstaleiset. Omistajanvaihdosten onnistumista voidaan edesauttaa tukemalla yritysmarkkinoiden kehittymistä. Yritysmarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi tarvitaan alueellisesti toimivia kauppa- paikkoja ja muita ostajien ja myyjien kohtaamistilaisuuksia. Lisäksi tarvitaan henkilökohtaista neuvontaa ja tuotteistettuja asiantuntijapalveluita. Alueellinen kehittäminen voidaan organisoida alueen sähköisen kohtaamispaikan – Yrityspörssin – ympärille.

Yritysmarkkinoiden ytimessä ovat yrittäjät ja sellaisiksi yrityskaupoilla aikovat. Heidät pitäisi saada ymmärtämään, että on olemassa käytettyjen yritysten markkinat ja että jo toimivan yrityksen ostaminen on hyvä tapa ryhtyä yrittäjäksi.

Vastuu yritysmarkkinoiden kehittämisestä jakaantuu eri osapuolten kesken. Yrittäjillä itsellään on vastuu siitä, että yritykset ovat myyntikuntoisia, yritysten myynti on suunnitelmallista ja niiden myyntiaikeet tuodaan julki. Yritysmarkkinoille tarvitaan lisää sellaisia ostajia, jotka haluavat ryhtyä yrittäjiksi tai jotka haluavat laajentaa toimintaansa yritysostoin. Lisäksi tarvitaan asiantuntijoita, joiden palvelut on tuotteistettu niin, että niiden arvo ymmärretään.

Yhteistyön keskeisten elinkeinoelämän kehittäjäorganisaatioiden eli uusyrityskeskusten, kehittämissyhtiöiden, ely-keskusten, kauppakamareiden ja yrittäjäjärjestöjen sekä markkinaehtoisten toimijoiden kesken tulee olla sujuvaa.

3. ALUEELLISIA YRITYSPÖRSSEJÄ

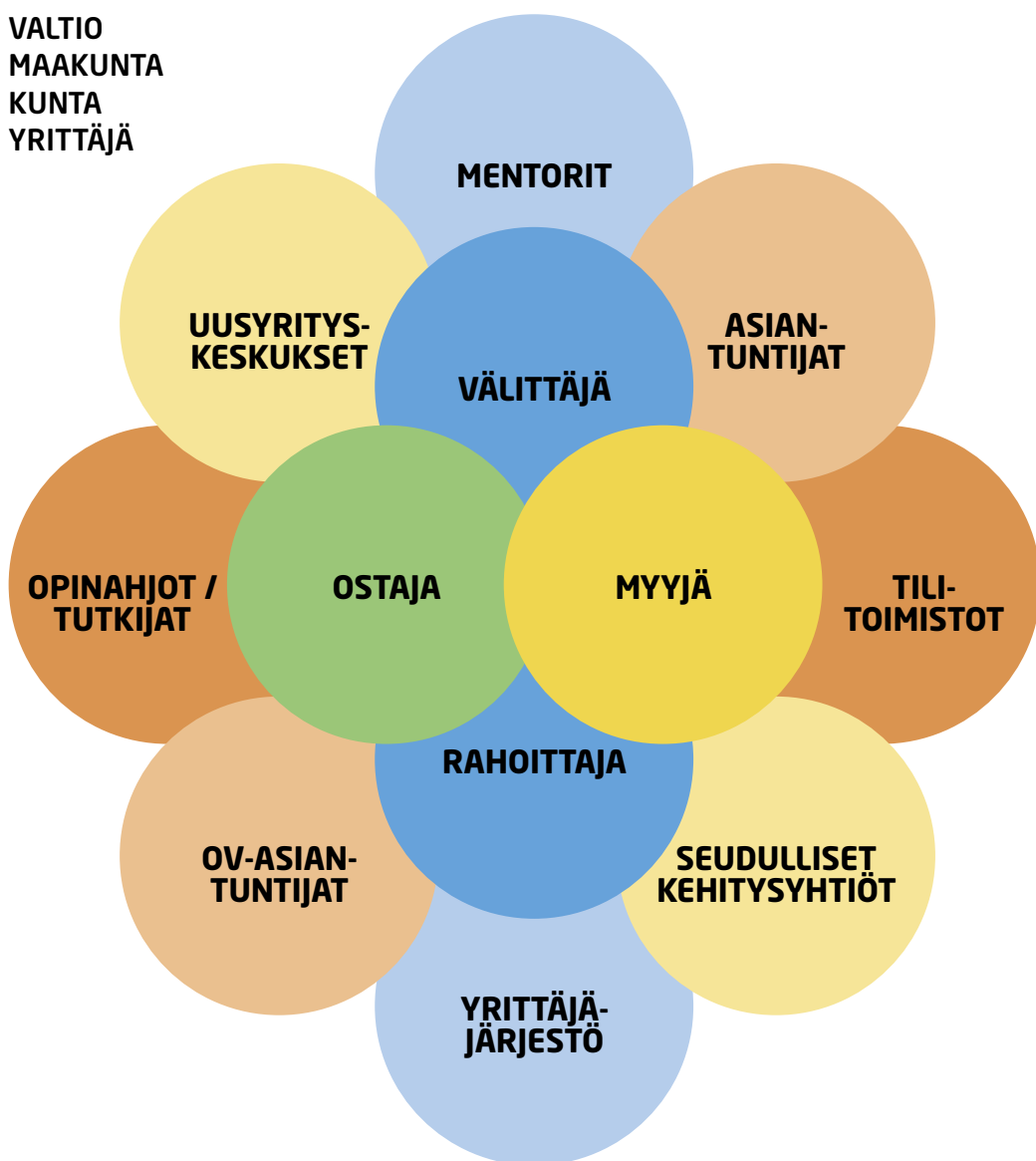
Yrityspörssi on verkkoalusta, johon yritysten myyjät ja ostajat voivat jättää ilmoituksia. Alueellisten toimijoiden yhteistyö on hyvä organisoida alueellisen Yrityspörssin ympärille. Näin yhteistyö konkretisoituu, ja siitä voidaan tehdä tavoitteellista. Alueelliseen Yrityspörssiin voidaan dokumentoida alueen omistajanvaihdostoimijat ja -palvelut. Toimijoiden yhteisin ponnisteluin voidaan varmistaa, että ostajat ja myyjät voivat kohdata.

**Yrittäjillä itsellään on vastuu siitä,
että yritykset ovat myyntikuntoisia,
yritysten myynti on suunnitelmallista
ja yritysten myyntiaikeet tuodaan julki.**

4. OMISTAJANVAIHDOSPALVELUT VARMISTETTAVA

Valtiovarainministeriö tulee varmistaa, että alueellinen yhteistyö on riittävästi resursoitua ja toimivaa. Se voidaan toteuttaa esimerkiksi niin, että panostetaan omistajanvaihdosten perusneuvontaan ja koordinointiin (yksi henkilö/maakunta). Kuntien ja kaupunkien elinkeino-ohjelmiin tulee ottaa tavoitteeksi kunnan ja yrittäjien yhteistyön tiivistäminen.

VALTIO
MAAKUNTA
KUNTA
YRITTÄJÄ

5. VEROTUSTA KEHITETTÄVÄ

Yritysmarkkinoiden kehittyminen vaatii myös sitä, että perintö- ja lahjaverot, luovutusvoiton verotus sekä varainsiirtoverotus tukevat ja kannustavat yrityskauppoihin. Työntekijälle tapahtuviin osakeluovutuksiin liittyy seuraavanlaisia ongelmia:

1. Jos luovutus on alihintainen, hyöty verotetaan työntekijän ansiotulona, mikä progression vuoksi voi olla kireää.

2. Jos osakkeet luovutetaan käypään hintaan, työntekijän voi olla vaikeaa saada rahoitusta.

Avainhenkilöille tulisi olla mahdollista hankkia osakkeita tai optioita muita sijoittajia alemmalla arvostuksella ilman veroseuraamuksia. Uudistuksella voitaisiin keventää veroseuraamuksia etenkin silloin, kun yritys myydään toimintaa jatkaville työntekijöille.

Apua voisi tuoda myös mahdollisuus maksaa varainsiirtovero vasta silloin, kun muuttuva kauppahinta realisoituu.

Nykyisin luovutusvoiton verot koko kauppahinnasta on maksettava kaupan solmimisvuodelta, vaikka hinta maksettaisiin vasta myöhemmin. Luopujan kannustamiseksi tulisi luovutusvoittoverotuksessa ottaa käyttöön sama maksuperiaate kuin muussakin henkilöverotuksessa: maksu ja verot samana vuonna.

Luopujan luovutusvoitto on verovapaa, jos lähisukulaiselle luovutetaan vähintään 1/10 yrityksestä, joka on omistettu vähintään 10 vuotta. Omistusaikaan tulee sisällyttää myös se aika, kun myyty yritys on toiminut toiminimuotoisena.

Yritysvarallisuuden omistajanvaihdoksilta tulisi poistaa varainsiirtovero. Samaa hyötyä toisi varainsiirtoveron maksuajan koroton pidennys tai muuttaminen maksuperusteiseksi.

Perintö- ja lahjaveroon tällä vuosikymmenellä tehdyt kiristykset tulee purkaa. Kannatettavaa olisi myös selvittää vaihtoehtoa, jossa vero maksettaisiin myyntivoittoverona vasta, jos sukupolvenvaihdoksena siirtynyt yritys tai sen osa myydään erikseen.

6. UUSIA RAHOITUSRATKAISUJA

Omistajanvaihdoksiin tarvitaan uusia rahoitusratkaisuja, jotka täydentävät perinteisiä malleja. Näitä voivat olla joukkorahoitus ja pk-pääomarahaston perustaminen. Yritysmarkkinoiden kehittymisen varmistamiseksi tarvitaan myös uusia palveluja pienten yritysten yrityskauppojen rahoittamiseen.

7. TOTEUTUMATTOMIEN OMISTAJANVAIHDOSTEN VAIKUTUKSIA

Tutkijoiden arvioiden mukaan omistajaa vaihtavien yritysten henkilöstömäärän keskiarvo on neljä henkilöä (taulukko 4). Omistajanvaihdoksia tehdään Suomessa noin 2 000–3 000 vuosittain, vaikka mahdollisuuksia olisi kaksinkertaiseen määrään. Näin vuosittain Suomessa jopa 2 500 yritystä eli 10 000 työpaikkaa uhkaa loppua sen takia, että ikääntyvän yrittäjän luopuessa yritystoiminnastaan ei yritykselle löydy jatkajaa.

Toteutumattomat omistajanvaihdokset haaskaavat hankittua osaamista, asiakassuhteita, kumppanuuksia, hyviä toimintatapoja, työpaikkoja ja varallisuutta sekä vaarantavat alueellisen elinvoiman ja vireyden. Yhden toimijan poistuminen yhteistyöyritysten verkostosta saattaa lamauttaa koko verkoston toiminnan.

Onnistunut omistajanvaihdos säilyttää keskimäärin neljä työpaikkaa. Toteutumaton omistajanvaihdos vaarantaa moninkertaisesti työpaikkoja verkostovaikutusten vuoksi.

8. YRITYSMARKKINOIDEN DYNAMIIKKA

Yritysmarkkinat tarvitsevat lisää dynamiikkaa. Yritysten olisi hyvä nykyistä useammin vaihtaa omistajaa, jotta uusiutuminen olisi ripeämpää.

Omistajanvaihdokset ovat sitä suurempi haaste mitä pienempi yritys on. Suurten yritysten omistajanvaihdoksia tapahtuu, mutta yksinyrittäjän omistajanvaihdos jää usein tekemättä. Tämä on toki luonnollista, jos yrittäjyys perustuu voimakkaasti henkilökohtaisen osaamiseen, jonka siirtäminen on hankalaa. Kaikille yrityksille ei löydy jatkajaa, eikä niitä ole tarpeen edes etsiä.

Tavoitteena tulisi olla, että hankittua aineellista ja aineetonta osaamista ei haaskattaisi. Uuden yrittäjän on hölmöä hakeutua ehdoin tahdoin takamatkalle. Erinomaisesti hoidetuista omistajanvaihdoksista Suomi voisi saada globaalin kilpailuedun.

Yrityksessä pitää olla myytävää, jos niitä halutaan myydä. Usein yrittäjät itse eivät näe arvoa aineettomalle varallisuudelleen: asiakas-, sidosryhmä- ja verkosto-osaamiselleen. Omistajanvaihdos tulisi nähdä lähtökohtana yrityksen kasvuun ja kehittämiseen sekä luonnollisena osana yrityksen uusiutumista. Ripaus startup-huumaa ei olisi pahitteeksi omistajaa vaihtaville yrityksille.

8.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Suomen Yrittäjät on elinkeinoelämän suurin, 115 000 jäsenyrityksen keskusjärjestö. Järjestössä on mukana yrityksiä kaikilta toimialoilta. Jäsenrakenne vastaa suomalaista yritysrakennetta; puolet on yksinyrittäjiä ja puolet työntantajyrityksiä. Suomen 90 000 työntantajyrityksestä Suomen Yrittäjiin kuuluu 50 000 yritystä.

Yrittäjäjärjestön toiminta rakentuu lähes 400 paikallisyhdistyksestä, 20 aluejärjestöstä ja yli 60 toimialajärjestöstä. Järjestön ylivoimainen vahvuus on maantieteellinen kattavuus, edustavuus eri toimialoilla sekä ennen kaikkea tuhannet järjestön luottamushenkilöt vaikuttamassa kaikkien yrittäjien puolesta.

Suomen Yrittäjien ja sen toimialajärjestöjen jäseniä on mukana eri puolilla Suomea useissa aluekehitystyötä tekevien organisaatioiden hallinnossa, muun muassa kuntien valtuustoissa, kuntayhtymissä ja maakuntaliitoissa sekä maakuntien yhteistyöryhmissä. Yrittäjäjärjestön jäsenet toimivat erilaisten kehittämishankkeiden ohjausryhmissä, perinteisestä kyläpolitiikasta kansallisiin kärkihankkeisiin. Yrittäjäjärjestön toimijat vahvistavat kukin merkittäväällä tavalla oman alueensa elinvoimaa.

20 aluejärjestöä *

lähes **400** paikallisyhdistystä

yli **60** toimialajärjestöä

115 000 jäsenyritystä

yli **1 300** jäsentä kuntien valtuustoissa

yli **4 000** luottamushenkilöä

Suomen Yrittäjät
Vauhtia omistajanvaihdoksiin 2016–2017 – taustaa, tietoa ja tilastoja

Tekijä

Mika Haavisto
Omistajanvaihdoshanke, projektipäällikkö
+358 50 550 1993
mika.haavisto@yrittajat.fi

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00101 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Taitto

Maarit Kattilakoski, senior AD
maarit.kattilakoski@yrittajat.fi

Paino

Eura Print Oy

2016

Minusta tulee toimitusjohtaja.

Yrityspörssi yhdistää yrityksen myyjän ja ostajan.

Miksi et ostaisi jo olemassa olevaa yritystä tai myisi omaasi?
Ostajana saat valmiin asiakaskannan, tunnettuuden ja toimintakonseptin.

Yrityksen myyjänä löydät ostajat ja ostoja välittävät tahot yhteisestä palvelusta. Kauppapaikka verkossa yhdistää yrityksen myyjän ja ostajan.

www.yritysporssi.fi

 Yrittäjät
Yrittäjyyden puolesta.

YRITTÄJYYS

LUO TYÖTÄ!
